

ПЕРЕДПЛАТА на „РУСЛАН”

виносить: в Австрії:
 на цілий рік 24 К
 на пів року 12 К
 на чверть року 6 К
 на місяць 2 К

За границею:

на цілий рік: зі щоденною ви-
 силкою 7 доларів або 14 рублів;
 з висилкою двічі в тижні 6 до-
 ларів або 12 рублів; з висилкою
 що субота 5 доларів або 10 руб.
 Площиноке число по 10 сотиків.

Телефон Редакції ч. 1484.

Кonto почт. щадниці ч. 98.704.

РУСЛАН

Християнсько-сусільний днівник.

„Вирвеш ми очі і душу ми вирвеш: а не возьмеш милості і віри не возьмеш,
 бо русне ми серце і віра руска”. — З Русланових поемів М. Шашкевича.

Що повинні би знати наші переселенці?

(*) Рік річно, від трип'яті літ відбувається спрощене переселення соток тисяч з краю нашого, а іменно з сільських громад до міст, осередків промислу, торговлі і великого руху. Богато знов виходить на роботи в ранню весною до Німеччини і до Пруса, а чимало пускається за море в незнаємі краї до Америки північної і південної. Правда, що наш край густо заселений не може всіх вижити, але таки богато з тих, що пускаються в світ часто на непевне, а навіть на відміну страту, могли би і дома найти зарібки, бо недостача робітника і у нас дає сі відчуває. Довгий час пригадалося у нас особливо духовенство з певним спокоєм саму ру хови, бо було спокійне, що наш чоловік і на чужині не забуде про Бога і церкву, остане вірним своєму обрядові і катол. вірі.

Але чим більше досвіду, тим більше проявляється сумнів! Показується дуже часто, що як раз сільські переселенці, навіть молоді люди, скоро відчувають ся від Церкви, сходять часто на бездорожа і стають перегодом безвірними та попадають в сіті соціалізму.

Тимто по селях треба звернути пильну бачість передовсім на переселенців до міст. Треба їм наперед погодити, які небезпеки грозять їм там в чужині.

Релігійна рівнодушність і відсутність релігійних пропагандистів в сільських селах проявляються ся найперш між ними. В рідні селі мали на них бачне око родичі, своїки, знакомі, дбали про поведінку молодого покоління, помагали радою і огорожею. Ціла громада, так сказати була дозорцем обичаїв молодого покоління.

В чужім місті не журить ся ніхто тим, що і як там хочеть другий робити.

Ант. П. Чехов.

ЖЕБРАК.

— Милосердний пане! Будьте ласкаві, зверніте увагу на нещастливого, голодного чоловіка. Три дні не єв... не маю п'ятака на піч-ліп..., клянуся Богом! Вісім літ служив сільським учителем і стратив місце задля інтриг земства. Упав жертвою доноса. Ось вже рік, як ходжу без місця.

Адвокат Скворцов поглянув на сіре, діряве пальто петента, на его мутні, піяні очі, на червоні пятна на щоках і смущу здавало ся, що він вже десь раніше бачив сего чоловіка.

— Тепер дають мені місце в калужській губернії, продовжав петент, але у мене немає засобів, щоби туди поїхати. Поможіть ласкаво! Соромно просити, але... зневолюють обставини.

Скворцов поглянув на кальоші, з яких один був глубокий, а другий пліткий, і нараз пригадав собі.

— Слухайте, три дні тому, здає ся, я страйнув вас на Садовій улиці, — сказав він — але тоді говорили ви мені, що ви не сільський учитель, а студент, якого видалено. Памятаєте?

— Ні... ні, не може бути! — пробормотів петент, обурюючи ся. — Я сільський учитель і, коли бажаєте, можу показати документи.

— Досить сеї ложі! Ви назвали себе студентом і навіть оповідали мені, за що вас видалили. Памятаєте?

Сільський переселенець не знає тут свого отця духовного, своєї церкви, не знає, коли там править ся Служба Божа і які богослужіння.

Так постуло стає він рівнодушним в релігійному житті, а коли не найде віруючих знакомих, не бачать їх доброго прикладу, не чує їх ради або остероги, не має тоді підпори, яку мав у родичів або в рідні, стає байдужним.

Коли ж н. пр. найде навіть знакомих людей релігійних, але не руско-катол. обряду, хоч би віруючих, то части під їх впливом або навіть примусом відчувається своєму обрядовому прадідому і пропадає для рускої Церкви. Нераз і поверховий блеск і величавість другого обряду переманюють такого до себе, а з відчуженiem руско-катол. обрядові іде та кожно відчужене своїй матерній мові і своїй руській народності. Особливо бачимо ся наглядно в останніх часах у Львові і по інших містах східної Галичини.

Коли би спитати родичів переселенців, де проживає ваш син, ваша дочка, 5 км товаришують у вільних від роботи хвильях, де і з ким забавляють ся, що читають, до яких товариств пристали? — то можна би вже дізвати ся про релігійно моральні і суспільні небезпеки, в які они попали.

Особливо небезпека грозить молодим парубкам в промислових, фабричних місцевинах, де они глядять варібку як челядницьку або робітницю. Майже всі сходяться там з соціалістами, котрі здавна на них звертають бачне око, щоби сільських переселенців до себе заманити.

Передовсім намагаються їх втягнути в соціалістичні спілки, вказуючи їм на господарські користі, або й погрозами і примусом, що не дістануть інакше роботи. Крім того соціалісти ловлять сільських новиків своїми часописами, втягають їх на свої віча, походи, а передовсім намагаються підкорвати в

них віру, викликати зневіру до Церкви і духовенства.

Особливі небезпеки грозять по містах дівчатам. Ненастано можна читати в часописах, як несумінні посередники під покришкою нарахня доброї слуги або посади і ловлять невинні і несвідомі жертви віддають до домів розпусті. Таке заманювання відбувається часто на дівцях желізниць.

Тим то родичі не повинні допускати до того, щоби їх дочки приймали в краю або заграницю які небудь посади, про котрі наперед через свого отця духовного близше не розвідалися.

В тій справі вже у Львові і в Кракові утворилися товариства, котрі висилають з відзнаками своєї відпоручниці, щоби глядаючи служби або посад дівчата уміщували в устроєнім на ту ціль приюті, поки не найдуть служби, щоби не попали в руки торговців „живим товаром“.

Але сільський переселенець може в місті і сам остеречи ся перед усікими небезпеками, навколо лише звернені ся до тих, що склоняють заступити їм приятелів в рідного села, рідної хати.

Передовсім молодий чоловік чи дівчина повинні в новім осідку глядіти опіку й поради та пристановища в церкві, у духовенстві. Повинні розвідати ся зараз, до якої церкви чи парафії належать, коли там відправляються ся богослужіння. Відтак повинні зголосити ся до приходника, котрій не відкаже доброї ради в потребі і пригоді. В Німеччині видають такі календарі, в которых подано все, що християнинові католикової треба знати про певну більшу місцевину, час богослужень, спис съвящеників, учителів, монастирів, катол. товариств, добродійних інституцій, школ, шпиталів, редакцій, читалень і т. д. І в наших календарях, особливо в календарі „Місіонара“ і „Просвіти“ повинні бути такі інформації, котрими могли напливати до Львова і більших міст в Галичині сільські переселенці покористуватись, щоби не попадали в пропаст, не пропадали для рускої Церкви і народності. Треба також оповіщувати по часописах, особливо популярних, де можуть знайти такі інформації, щоби собі зараз купили такий календар.

Сільські переселенці повинні звертати ся до катол. станових товариств (нпр. слуг), де такі є, а де таких нема, треба би такі товариства позакладати. Там повинні знайти поради і опіку, пошуку і приличну забаву.

Наколи сільські переселенці будуть звертати ся в місті до Церкви і духовенства, до відповідних товариств, тоді не будуть ставати жертвою неморальних небезпеч. Про такі небезпеки повинно духовенство поучувати населене в порах, коли починає ся рух переселенців, вказувати способи, як охоронити ся перед небезпеками, на що звернемо ще бачність в слідуючім числі.

Занепад Англії.

(Δ) Від довшого часу можна помічувати велике напруження між Англією і Німеччиною наслідком бистрого зросту великої могутності сеї середньо-європейської держави. Очевидно побоюється Англія втрати своєї верховлади морської наслідком бистрого зросту німецької флоти, а також значного розвитку німецького промислу й торговлі. Англія бачить отже в Німеччині свого найбільшого ворога. Немає сумнівів, що зростає можливості Німеччини загрожує великоодержавній верховладі Великої Британії.

Однак Англія повинна глядіти ворога таки більше у себе дома, в сучасних суспіль-

дні, ніхто не дає милостині. З правдою умреш з голоду і замерзнет без нічліту. Ви по правді судите, я розумію, але... щож мені робити?

— Що робити? Ви питаете, що вам робити? — крикнув Скворцов, підходячи близько до него. — Прадойте, ось що вам робити! Треба працювати!

— Працювати.. Я і сам се розумію, та ділі відняти роботу?

— Глупота! Ви молоді, здорові, сильні і все найдете роботу, коби лише була охота. Але ви ліниві, розважливі, п'яні! Від вас, як з шинку, запосить горівкою. Ви живе ложкою і знищили ся до мозку, костій і способні лише до жебранини та брехні! А коли ви навіть зволите коли знищили ся до праці, тоді подавай вам канцелярію, хор, маркерство, де би ви нічого не робили а брали гроши! А не до смаку вам, заняти ся фізичною працею. А певно не пішли би ви на сторожа, або фабричного робітника? Ви прещінь з претенсіями!

— Як ви говорите, яй Богу.. — промовив петент і гірко усміхнувся. — Дех міні зважати фізичної праці? В суботи міні єже пізно, тому що в торговлі з хлопців треба починати, на сторожа мене ніхто не возьме, тому що на мене не вільно тикати.. а на фабрику не приймуть, треба ремесло знати, а я нічого не знаю.

— Глупота! Ви все найдете оправдані!

— А не до вподоби вам, робити дрова?

— Я не відказую ся, але нині і дійсні робачі сидять без хліба.

— Ну, всі дармоїди так впевнюють. По-

дай вам роботу, то відкажете ся. Чи не хочете у мене робити дрова?

— Дайте, порубаю...

— Гарю, побачимо.. Знамените.. Увидимо! Скворцов поспішив ся і, не без злобої утіхи, затираючи руки, покликав з кухні кухарку.

— Ольга! — звернув ся він до неї. Заведи того доброя до шопи та нехай він руває дрова.

Обірванець здивив підбори підбори, як би не довірюючи і рішучо підбори за кухаркою. По його ході видно було, що він згодив ся йти руває дрова не тому, щоби був голодний і хотів заробити, а прямо з самолюбства і сорому, як приловдений на слові. Замісне було також, що він сильно ослаб з горівки, був нездоров і не чув ні найменшого розположення до праці.

Скворцов поспішив до їдальні. Там з вікон, що виходили на подвір'я, видно було дерев'яну шопу і все, що діяло ся на подвір'ї. Стояла біла вікна, Скворцов бачив, як кухарка і обірванець вийшли службовим входом на подвір'я і по бруднім снігу направилися до шопи. — Ольга, сердито оглядала свого товариша і розмахувала на боки ліктами, отворила шопу і зі злою тріснула дверми.

— Імовірно, ми перешкодили бабі птиці каву, — подумав Скворцов. — Яке лихе створіння.

(Конець буде).

них відносинах, котрі доводять Англію до занепаду і вказують на занепад англо-саксонського племені.

Занепад сей можна помічувати від трийці років. Ще перед трийцю роками могла Англія гордити ся своїм „відокремленем“. Без союзників була она неприступна і непобідима. Але вже віна з Бурями підкорвала становище Англії. Тоді весь культурний світ звернув ся був проти Англії. Здає ся, мов би ся несправедлива війна кинула зарід до внутрішнього розстрою і розладу в державі. Поміж робітничим населенем що раз більше проявляє ся ворохобний дух. Проводіри робітників виступають з наластями проти всіх внутрішніх уладжень і провоюють прямо суспільний переворот. Навіть династії не дають уже спокою.

Що дішло до таких сумних відносин, саму винно само правительство зле зрозуміло терпимостю і волею. Поступаючи після пословиці, що „мучеників не творять ся безкарно“, позвалився англійське правительство своєю і безкарно проповідувати захожим в Росії і з північної Америки анархістичним проводарям всякі перевороти ідеї. Крім того висіши верстви суспільної розповсюдження такі змагання своїм житевим постулюванням. З маєми віймками живуть они після засади „по нас потою!“. Замість дійсних заслуг мас там велике значення лише гріш. Жите і встановіть богатих верств суспільних в Англії звернене тільки на розкоши і вигоди.

Особливо великий вилив на Англію мають американські відносини.

Американські міліонери переселюють ся до Англії, американські дівчата побирають образовані і товариску огладу в Англії, американський наплив причиняє ся до заключування подружжя між обома народами.

Все те улекшене також тим способом, що англійські звичаї не знають рівновартності мужчин і жінок. Щоби служити „золотому телцепі“ заключають там подружжя, котрі не мають ніякої внутрішньої звязки. Звідси лучають ся там часті розлуки подружжя.

В Англії тепер найменше працюють. Численні години відпочинку не позволяють вести ніякої поважної праці. Коли Англія нині ще займає певне передове місце в промисловій торговлі, то має се ще завдячувати давним поколінням і їх праці.

Загальна жадоба гроша спричинила таож політичні наслідки. Політична карієра займає друге донерв місце. Коли давніше кожде з двох великих сторонництв політичних Англії розпоряджали загально признаніми великими державниками, тепер політикою займаються ся переважно дилетанти. Найбільше потребувало тенер Англія визволити ся з під чужого впливу, котрій знеслило народ і підривав тим способом становище і могутність держави.

Замах на італійського короля.

Вчера рано анархіст Дальба викопав замах на італійського короля на улиці Риму, коли король з жінкою в окруженні кірасирів і хав до Пантеону на заупокійне богослужене покоролеви Гумберті. Королівська пара вийшла з небезпеки ціло, за те вождь кірасирів майор Лянг є тяжко ранений в голову і боре ся зі смертю в шпиталі св. Йосифа.

О скільки переведено слідство, представляє ся справа замаху менше більше так:

Коли королівський повіз мінив площа в напрямі до Пантеону, вискочив з поза стовпа палати „Сальвіаті“ молодий чоловік, досить добре одягнений і в віддалені 4 метрів від повозу стрілив кілька разів, мірячи в короля. На перший стріл коні кірасирів, що товариши королеви сполосили ся тай утворили мур кругом королівської пари. Стріл влучив коня вожда ескорті майора Лянга, який находитився власне по стороні короля. Тимчасом злочинець стрілив ще два рази до повозу і зірвав Лянга в голову. Лянг впав з коня. Шофер Люджі Каранта, що случайно находився на площі, кинув ся на злочинца, котрий ще кілька разів вистрілив, і при помочі візника Джюстійого і поліціянта розоружив його. Товариша народу кинула ся на злочинца і хотіла його злінчувати, побивши його при тім досить діймаючо. Злочинець крикнув при тім: „Я анар-

хіст!“ Королівська пара зберегла при тім зимну кров.

При слідстві стверджено, що злочинець називався Дальба, в мулярем а має за собою далеко ве чисту минувшину: Три рази був засуджений за крадіжку і інші злочини. В останніх часах, пізнавши ся з анархістами, перевинив ся їх поглядами і признавав ся до індивідуалістичного напряму.

Дальба заперечує, немов би мав яких спільніків; ідея злочину зродилася ся в нім самім. Крім батька, матери і брата не має ніяких інших своїх. Батько його є робітником при розкопках лазні Каракалі.

Вість про злочин рознесла ся ліскавкою по цілім Римі. Величезні товпи народа з пра-порами і піснями на устах переходили улицями Риму, спішучи до королівської палати в Квіриналі; з вікон провоювали ся радісні оклики і маяння хустинками. Коли маніфестанти становили під Квіриналом, вийшла королівська пара на балькон і тричі дякувала за овацию. Також біля приватних апартаментів королівської пари поновлено оваций. Звідси удали ся товпа від військові касарні і устроїла бурливу овацию в честь війска.

Французький амбасадор як декан дипломатичного тіла поспішив до Квіриналу і висловив королеви гротуляції іменем дипломатичного тіла.

До майора Лянга, що лежить в поважнім, але не безнадійнім стані в шпиталі св. Йосифа наспілко много гратулантів, почавши від міністра війни; також король дуже пильно займає ся станом його здоров'я.

Розказують, що злочинець в хвили, коли вимірив револьвер, бачила лише королева, бо король і його почет мали звернений вір в іншу сторону.

Старенька королева-мати, почувши про подію і щасливий єї перебіг, розплакала ся...

Огляд часописій.

(Шевченкові роковини. Справа пам'ятника Шевченкові в Києві. Новини з нагоди роковин в часописах подані).

(Конець).

З нагоди 51-их роковин Шевченкових подає київська „Рада“ вістки про деякі новини мистецькі, які відносяться до Кобзаря України а іменно має війти тепер: „Альбом знимків в Шевченкових артистичних творів“. Відомий історик мистецтва Олексій Новицький захочується в Москві коло видання альбома знимків в усіх картинах і рисунках Т. Г. Шевченка.

Д-р Новицький вже скілька років працює над збиранням всіх матеріалів, що відносяться до артистичної творчості геніального Кобзаря. Єму почастило зібрати силу знимків в дуже цікавих річей Шевченкової роботи. Альбом містить міні до 300 знимків в поясненнями.

Також з'явилася цікава стаття про музичну до творів Т. Шевченка.

Ось що пише „Рада“ про се:

„Шевченко бувъ избраникъ народа въ прямомъ значеніи этого слова. Народъ какъ бы избралъ ю пѣть вмѣсто себѧ.“ Словами сими М. Костомарів дуже влучно характеризував одну з основних прикмет поетичної творчості великого Кобзаря — ІІ близкість до пісенної творчості українського люду. Ся близкість особливо яскраво відчувається в ліриці Шевченка. Справді. Прочитайте такі поезії як: „Ой одна я, одна“, „Ой люлі люлі, моя дитино“, „Уточата стежечку“, „По дібрі вітер ві“ та силу інші, і ви побачите, що не тільки зміст їх, поетичні образи, а навіть розмір, склад віршу, рими — все те чисто народне. Іноді здається, що поет наш дає лиши нові варіанти до тексту відомих нам пісень (особливо так званих „коломийок“). Не рідко в творах Шевченка можна здібати і цілі уривки з чисто народних пісень.

Отже не диво, що деякі ліричні твори Шевченка пішли на село і міцно прищепилися в нашому народі. Дуже часто можна почути, як селяни співають — „На що мені чорні брови“, „Мати галка, мати чорна“, „Реве та стогне“ і тд., нічого не знаючи і не чувиши про автора сих пісень.

Мельодія до сих пісень підбирається здебільшого з найпопулярніших народних пісень, а іноді й утворюється імпровізаціями окремих осіб з народу.

Поезия Шевченка сама по собі є вже музика — то тиха, чарівна, пестрова, то блажа, молитовна, покаянна, то бурна, гризна, гнівна.

Самим лише складом словесних звуків уміє наш великий поет утворити певний настрій, перенести фантазію слухача в ту обстанову, серед якої відбувається дія. Візьміть, напр., закінчене його балади „Утопіена“.

„Тільки вітер з осокою
Шепче хто се, хто се
Сидить сумною над водою,
Чеше довгі кося?“

Частим повтореням під ряд свистячих звуків, автор ніби нагадує нам звуки шелестіння вітру в осоці та в очерті.

Або ось:

„Ой заграй, заграй, та синеньке море...
І море ревнуло Босфору мову...
„Реве гарматами Скутара...“¹⁾

Чи можна підібрати ще якісні інші звуки, що яскравіше передавали би рев бурхливого моря, бойову сутінку з дужим ворогом?

Чарівна музика Шевченкового слова, маса ріжких душевних переживань поета вже давно звернула на себе увагу композиторів. Ще сорок п'ять літ тому (1867 року) кінчачи лейпцигську консерваторію, написав М. В. Лисенко першу свою працю — музику до „Заповіту“ Шевченка. З того часу не покладав він своего пера, що року обдаровуючи українське мистецтво все новими та новими нахненими музичними ілюстраціями до слів великого Кобзаря. Більше сотні макоми у М. В. Лисенка і дрібнішими і середніми в великих композиціях на текст Шевченка²⁾. В

своїй музичці до Шевченкового „Кобзаря“ Лисенко ще глибше розкриває перед нами тайники геніальнії душі українського величного Кобзаря. Своїм товмаченням Шевченка він часто зазначував такі місця в його поезії, які без музичальної ілюстрації не звернули би на себе уваги. Художественні образи Шевченка так тісно сплітаються з музичальною ілюстрацією до них Лисенка, що розріжити їх не можна. Богато у Лисенка в композиції до слів Шевченка в стилі народної української пісні. Але й ті, що не мають в собі специальності українського характеру, визначують великою майстерністю.

Взятий н. пр. хоч би „Івана Гуса“.

У ческій літературі про цього національного героя нема ві одного поетичного твору, що по силі чутя, висоті художніх образів міг би рівнати ся з Шевченковим „Гусом“. Також високо стоїть і Лисенкова музика до „Івана Гуса“. Нам не раз доводилося ся розмовляти з Чехами, знавцями чеської музики і они запевняли нас, що такого музичального шедевру відносно до сю тему їх композитори ще не утворили.

А скільки своєрідної краси в великих кантах Лисенка: „Біть пороги“, „Радуйся ся ниво“, „На вічну пам'ять Котляревському“, в більших уривках з „Гамалії“, „Івана Підкови“, не кажучи вже про дрібніші його композиції. Можна съміло сказати, що Шевченко в слові Лисенка в музичці до того слова — се рідні брати, велітні.

Окрім М. В. Лисенка з „Кобзаря“ черпали собі нахненя величо, ще всіх більших і менших композиторів, але рідко кому з них застило підійти близко до порозуміння духа, Тарасової поезії.

Удачно передають настрої Шевченкової музи молоді українські композитори: Я. Степанов та К. Степанко. Богато, хоч і не все доладу, писав на Шевченкові слова В. Заремба. І гарні композиції м. ж творами Сениці, Ф. Колеси, О. Ніжанківського, Людкевича, Д. Січинського. Треба згадати що й писана музики до слів Шевченка таких авторів: Бігда, Топольницького, М. Волошина, І. Воробкевича, І. Біліківского, Д. Роздольського, Рубця, Сичові, Морського, М. Маркевича, Д. Крижановського, Обійського, Бояковського, А. Казімі, А. Чарнової, Животовського, Наруга, Таруціна та інші.

На Шевченкові сюжети написано поки що небогато опер. З них виставляється „Катерина“ М. Аркаса та „Пан Сотник“ Ю. Ко-заченка. Останній автор писав свою опера на російське лібретто, сюжет якого взято з поеми Шевченка. Взагалі треба сказати, що не зважаючи на незнані української мови, на

слова Кобзаря пробували писати музику російські композитори³⁾, між якими можна згадати такі імена, як П. Чайковський та М. Мусорський.

П. М.

¹⁾ „Гамалія“.

²⁾ З них видруковано тільки до 85. чч.

³⁾ Див. „Трудъ и Искусство“ ч. 2. Харків, 1911. р.

Просимо домагати ся „Руслана“ по всіх реставраціях, каварнях, торговлях і приєднувати нам нових передплатників в кругах своїх знакомих.

З державної ради.

Палата послів перейшла вчера до нарад над військовою предложою.

Міністер-предсідник г. Штирік поставив з вдоволенем факт, що палата переходить зі страдального становища супроти військової предложою до чинної праці. В тім видить міністер потверджене сего, що палата в цілій повні зрозуміла не лише значене військової реформи, але і хвилеву ситуацію політичну. У всіх державах привязують велику вагу до військових справ, бо здають собі справу з того, що військове становище вели

Гр. Штіргк висказує проте пересвідчення, що представники жадного народу не усунуться від праці, лише ціла палата забереться до спільноти праці і посвятить всю увагу війсковим предлогам, з якими вяжуться найважливіші інтереси монархії. (Олески).

Відтак забрав голос міністер країною о бороні Георгій, який з натиском звернув увагу на наглість і конечність переведення військової реформи, в цілі конечного доповнення оружної сили держави. З мотивів долучених до предлогів зможе кождий пересвідчити ся, що організація нашої оружної сили в порівнянні з іншими величими державами Європи, остала по заду. Було б однакож похибкою, наколи би хтось міг зі слів міністра висловити, що наші армії не достає справности, бо противно, під тим зглядом може она рівнати ся з кождою заграницю армією.

В порівнянні з іншими державами відношення, в якім кождий горожанин держави є покликаний до поношення військових тягарів готівкою, не є у нас високе, як також відношення, в якім остаються військові видатки до загального бюджета держави. Міністер підчеркує факт, що кошти в удержання оружної сили не треба уважати непродуктивними, бо ті суми в якій небудь формі вертають пізніше все до родимого господарства.

Зібравши свої виводи, характеризує міністер нашінні військові предлоги як невідкладно конечні, із становища військового нагляду, а під зглядом суспільним стоять они безуслівно висше ніж всі інші військові закони в інших державах, а під зглядом фінансовим не є трудні до приняття.

По кількох замітках в справі підофіцірів, котрих число мусить бути відповідне, якщо має бути переведена дволітня служба війська, а в котрій то справі правительства небавом вискажуться, сказав міністер, що по його думці кождий посол може в сеї заяві пересвідчити ся, що конечне більше запотребоване не є надто високе і що ті видатки рівноважить ся достаточно полекшами і користями призначеннями населеню. Міністер має надію, що по тім представленню, зробленім в всею отверстостю, посли пересвідчать ся, що без значного підвищення контингенту рекрутів прямо не можна дальше обійтися і що чим скоріше полагодять предлогу, съвідомі сего, що справництво армії мусить бути удержане.

П Окунєвский заявив, що військова розправа в наче іспитом молодого парламенту, чи потрафить сказати рішучо „так“ або „ні“, але в також іспитом правительства що до сего, чи зможе удержати молоді сили парламенту. Бесідник жаліє, що вимагається великих кредитів військових в хвили, коли фінансова сила населеня є вже вичерпана.

Відтак жалував ся бесідник на гнет Руцинів. Останні посаду, яку Русини мали є в міністерстві просвіти, видер ім Поляк. Між Русинами мусить тепер настati рішенню, чи мають они стреміти до сходу, чи до заходу. Основане руского університета було би тривалим прилученем їх до династії і заходу. Але деж вступні праці до основаного університета. Розширене самоуправи Галичини не було би нічим іншим, як обмеженем прав Австрої в Галичині, тому боротьба, яку ведуть Русини, не є борбою о їх права, лише о права австрійського правительства. Русини радо віддали би державі, що єї належить ся, але не належить їх упослідкувати. Русини не є підданими польського короля, лише підданими австрійського цісаря. (Олески на лавах Русинів).

Опісля обговорював бесідник домагання угорської резолюції в справі запасових резервістів, домагав ся поправи поставови що до дволітньої військової служби. Если часть вояків задержувано би через 3-тий рік, то відпустка не буде правом вояка, лише буде зависима від частки, або і від самоволії військових властей. П. Окунєвский скінчив заявю, що Русини будуть голосувати проти закона.

Відтак промовляв п. Шраффель, котрий заявив, що його сторонництво бажає погоди закону, противити ся однак односторонній провізорії.

П. Ляйтнер (соц.) критикуючи предлогу, поставив домагання, щоби офіцери поводилися з вояками в спосіб, відповідаючий духові часу.

На сїм перервано розправу, після чого серед загальної уваги згадав предсідник про замах на італійського короля в Римі і висказав радість з причини неудачі замаху. Пред-

сідник згадав до італійського правительства телеграму з желаннями.

При кінці засідання мін. Гайнольд відповів на запит п. К. Левицкого в справі обмеження свободи руху галицьких сезонових робітників. Мін. заявив, що намісник др. Божинський точними вказівками, даними властям зарядив все, що треба, щоби всі просльби, а передовсім галицьких сезонових робітників о виданні документів подорожні — полагоджувано з пожаданою скорою.

Власти зовсім не задумують обмежувати спромоги зарібку сезонових робітників з Галичини.

Пп. Дашильський і Евг. Левицкий внесли запит в справі зелізничного катастрофи в Тшебіні.

На сїм замкнено засідання.

ПОЛІТИЧНИЙ ОГЛЯД.

Заграниця.

Італійско-турецька війна. Турецке міністерство війни оголосив телеграму коменданта в Тобрук, в якій зазначено, що дні 11. с. м. відбула ся битва з трома ворожими баталіонами піхоти і двома гірськими батареями, прямуючими до Назури. З початку розвито Італійців, однак пізніше, колиони одержали поміч, прийшло знову до атаки. Борба тревала 11 годин. Воєнні кораблі і мітразели помагали ворогові, однак Турки віднесли побіду і привневолили до відвороту, а вікні до утечі на кораблі і до кріпості. Втрати Італійців в велики. Оден Італієць дістався в полон. По турецькій стороні полягли 2 жовні, 2 тяжко поранені, 16 добровольців полягло, а більше рані. Турки і Араби взяли велику добичу.

Із воєнної акції на морі відомо лише те, що турецке міністерство війни подало своїм горожанам до відома, що від тепер можуть пароходи і вітрильники перепливати Дарданелі лише на лінії, що є зарезервована на сю п'ять; інакше грозить кораблям велика небезпека. Значить, в дарданельськім проливі підложені для перенесення акції італійської флоту в Дарданелях.

Страйковий рух в Європі. Львівські днівники пишуть менше оптимістично про вигляда близкої пологоди страйку. Вістка, що переговори знова стрічають труднощі, викликала переляк в прилюдній ошині. Здається, що в найближчих дніях багато фабрик, що досі є ще в русі, будуть замкнені із за недостачі углу.

В Кардіфі нужда серед робітників є так велика, що влади кормлять дітей робітників. Вчера прийшло до першої перепалки в місцевості Гайдок, де поранено тяжко 3 поліціянтів.

В Німеччині починає прибирати страйковий рух дуже острі форми. В окрузі Гампшир прийшло до робітничого заворушення. Вислано там 4 компанії війска з відділом кінноти. Крім того є в дорозі два полки в компанію машинових карабінів.

Також в Голяндії вибухав страйк.

Примітка **Просимо відновити передплату.**

НОВИНКИ.

Календар. В суботу: руско кат.: Европія; римо-кат.: Кипріяна. — В неділю: руко-кат.: Герасим; римо-кат.: Нед. середоп.

Цісар жертував з власних фондів по 200 К залогами на будову церков в Пчанах і Черніці, щидачівського повіту.

Російщина Галичини йде дальнє нестриймим походом і на ріжні способи: явні і тайні. Ось саме тепер заняла ся прокуратура справою, з якою годиться ся познанокомити наших читачів: Русофільський студент Василь Галушка не обмежив ся на російській агітації в Галичині, але почав возити дітей наших селян по Росії і то, як показує ся в слідстві, при визначній помочі російських властей. Родичі про виїзд дітей до Росії якого не знали. Господин Галушка вербуючи дітей до Петербурга, заявляв, що ангажує їх до руского театру в Львові, суб-

привчивши зібрану молодь до всіляких „увеселителічес кавалків“, як от, „Капраля Тимка“, „Підгряни“, „Сатана в бочці“ і т. д. і позі їх до Петербурга і то ще нелегально. Знаючи що пограничні власти звернули більші зваги на пересід групи 30 осіб, молодих хлопців і дівчат та з огляду на недостачу дозволу батьків не перешпостили біх через границю, господин Галушка устроїв ся дуже хитро. Цілу дружину довіз до зелізничного перестанку в Сушні, де нема зелізничного урядника, а звідсі фірами перевіз разом з гардеробом через границю коло Стоянова. Перевозив якийсь Никола Бараповський через т.зв. „Красовський пост“, а російська сторона не тільки не задержала такої значної групи, якої недобачити було неможливо, але ще відстavila їх під свою опікою до найближчої станиці російських зелізниць, звідки Галушка поїхав до Петербурга. Обдурені родичі внесли на Галушку жалобу до прокураторії, яка й розвела власне тепер слідство в цій справі. От, такими дорогами посував ся російська експанзія на Галичину.

Шевченкові обходи на Україні. Миколаївська „Просвітів“ діяльно готує ся до Шевченкових съват, які мають відбутися ся дні 23. с. м. Дні 26. ст. ст. лютня о 12. год. у старокупецькій церкві заходом „Просвітів“ відправлено панахиду з приводу 51. роковини смерті Т. Шевченка. Гарно співали просвітівський хор. Після панахиди в помешканні „Просвітів“ зібралися її члени та діячі. Писар т-ва д. Ляцін в коротенький промові зазначив, на скільки свято Шевченка велике для „Просвітів“, бо она відкрилась іменно 26. лютня в пам'ять Тараса. Д. Ол. Зима у кількох словах ознакомив присутніх з тим, що зробила і яку користь принесла „Просвітів“ за 5 років єствования. На прикінці хор виконав „Заповіт“ який усі присутні вислухали стоячи.

Дня 26. ст. ст. лютня у рижській катедральній соборі, заходами „Української Громади в Ризі“, відправлено панахиду по Кобзареві Україні Т. Шевченкові. Перед початком панахиди настоятель собору протоієрей Пліс, що відслужив панахиду укупі з протодияконом, сказав промову, в якій, зазначивши звіст місцевої „Громади“, говорив головним чином про Шевченка, як про ім'я, яке зведнє до купи Українців навіть на чужині. Людей на панахиді було багато. Співали хор „Громади“. Шевченковий вечір відбуде ся у неділю, 17. марта.

В день смерті Т. Шевченка в Георгіївській церкві в Курску відправлено панахиду, на яку зійшлося ща багато людей. Співали аматорський хор. Увечері відбулась вечірка, що почала ся „Заповітом“, який присутні вислухали стоячи. Прочитано два реферати про Шевченка. Потім були декламації Шевченкових творів і співи. Вечірка закінчилася о 2. год. вночі.

В Харкові роковини Шевченкові минули блідо та непомітно, гадали про него тільки „Снін“ та „Южний Край“, та ще на Основі, в квітні будинку, уладжено відчит з образами чарівного ліхтаря і прочитано життєпис, „Наймичку“ та „Причину“. (за „Радою“).

По відкритю бігуна. Цікаві подробиці із звіту Амундзена подають англійські днівники. Отже під час цілої подорожі ні Амундзен, ні його товариші не пили зовсім і ніякого алкогольного. Амундзен поробив в часі подорожі много фотографічних знімок, які находяться тепер в місті Гобарт. В дорозі треба було вбити богато пісів, бо не було чим їх годувати; мясо з сих пісів подорожні самі зіли. На полуничеві бігуни, на точці, названі ними „Фрамгайл“ збудували подорожні хати, в якій приготовили все на приняття бу дутої виправи до полуничевого бігуна. Находиться там піч, лямпа, а навіть стіл, заставлені тарелями. Слідуюча виправа до полуничевого бігуна найде також по дорозі великих кіп поживи, полищені Амундзеном.

Годить ся подати декілька важливіших дат з життя Амундзена. I так: Амундзен родився в липні 1872 року в малій місточку Борбе біля Християнії, як син власника корабля. Покінчиши початкові школи, учився в маринарській, або т.зв. навічній (тип середніх шкіл) школі, а опісля записався на університет в Християнії. Вже тоді єдину его мрію були підбігунові подорожі. В р. 1893, як молодець, розпочав морські подорожі і по кількох роках, завдяки незвичайній пильності, одержав діяльном капітана торговельної маринарки. В р. 1897 бере пораз перший участь в подорожі до полуничевого бігуна, як

перший офіцієр на пароході „Belgica“ бельгійської віправи Адріана де Герляч. Повернувшись з неї, організував сам віправу на моря північного бігуна і пливше туди на малім пароході „Gjöa“, уживавши первісно до ловлення оселедців. На сім пароходчику досліджував побережя Гренландії, а опісля перепливав між сушою князя Альберта, а північними побережжями Канади і Аляски, досягаючи проливу Берінга і вікні по трох літах запливав до Сан Франциско. Ся подорож зробила єго славним в цілому світі. Від сїх хвилі станув в ряді найголосніших підбігунових подорожників і мріє про досягнення північного бігуна. Коли однак Пірому удалися ся та штука, звертає ся на північне і ось здобував лавр, по який тільки даремно сягало.

Др. Юхим Гребенюк, лікар і визначний український діяч в Петербурзі, розпрацав ся дні 6. с. м. із сим съвітом. Російські Українці втратили в покійнім широкого і неутомимого робітника на народній язві, а зокрема петербурзькі Українці першого організатора і найдіяльнішого члена „Громади“. На похоронах дні 8. с. м. з церкви св. Володимира на волківській цминтаряя явилися тисячі петербурзьких Українців із всіх кругів і станів. Над могилою промовляли дд. Лотоцкий, Дубинін і одна із студенток, а на домовині зложено силу вінків; на одній ленті була написана: „За тобою, козаче, вся Україна плаче“,

Матеріали до знозин галицьких москвиців

з Росією.

(Дальше).

„Дѣлайте все возможное и донесѣть чимъ скорше о результатѣ — дѣлайте, дѣлайте рады Бога все возможное бо пропадаємъ“ и. пр. а в письмѣ тоже г. дра Добрянского отъ 18/10. 1884... „съ нетерпѣнiemъ выжидаемъ мы якої утѣшительной вѣсти отъ Васти по дѣламъ нашего банка. Нынѣ, друзья наши довели насъ до крайности и если помошь ненадобиться въ теченіи не сколько дней въ атаке страфа не избѣжима! Постѣдствій описывать непотребую, доложить рады Бога всяких стараній, чтобы мы могли получить помошь, дѣлайте все возможное“ и. пр.

Вертаючи до рѣчи долженъ я сознати, что у говоры высше упоминаемъ при отчаянномъ высиленію и употребленію даже прибраного лица (что послѣдовало немногого запоздно въ Москвѣ) оказались что разъ безнадеждѣйшиими а въ 13-й день переговоровъ разбилося съ поводу затвердыхъ условій, что до высокости процентовъ (примо 8% а съ комиссіею при перевозѣ черезъ заграниціи банки до 10 проц.) а може и выше сягачающихъ) якоѣ такоже съ причини рѣшительной невозможности вынайдена способа къ забезпеченію провизорически призволенныхъ банкомъ московскимъ 200,000 зр. звентуально 200,000 рублей на ипотечной части имѣнія нашего заведенія въ державѣ австрійской для Россіи виностранной. — Правду сказавши, якоѣ въ Кіевѣ такъ и тутъ въ Москвѣ много повредилъ дѣлу духъ злобы, походячій изъ Львова самого и преслѣдуючій мене на кождомъ мѣстѣ за упорность въ моемъ задушевномъ намѣреніи и трудѣ около хлопота-

на помошь для гиущаго уже нашего Заведенія.

Не осагнувшись цѣли въ Москвѣ, для спокойствія соїти рѣшился я попробовать счастія въ Петербургѣ и получивъ довѣренное письмо отъ доселѣшнаго тайного посредника моего къ другому въ Петербургѣ на случай потребы, оставилши о. Наумовича и г. Площанского въ Москвѣ, пустился съ М. Добрянскимъ въ Петербургъ, где прибывши, удался я сейчасъ съ порученіемъ И. С. Аксакова къ министру финансовъ, которого въ то время не засталъ въ бюрѣ и принужденъ былъ передать ему только черезъ швейцера вылетѣть съ назначеніемъ моей квартиры. За не сколько часовъ получилъ черезъ курьера министра письмо приглашающее мене къ нему на второй дѣй въ 8 часовъ вечера.

Явившаго ся мене въ назначеное время принялъ министръ весьма ласково, позволилъ на приглашеніе къ намъ г. М. Добрянского и оба мы пояснившіи дѣло якоѣ слѣдовало, просили о помошь. Министръ отнеслся сочувственно къ просьбѣ, но заявилъ что такъ якоѣ банкъ нашъ въ чужой державѣ (въ Австрії) то русское правительство нѣкакъ не въ состоянію опредѣлить ему поддержки изъ государственныхъ фондовъ; то немыслимо такоже во виду отношеній одного правительства къ другому, — посовѣтовалъ мнѣ затѣмъ обратитися или къ приватнымъ роспоряджающимъ громадными капиталами, лицамъ, или частнымъ банкамъ русскимъ а онъ охотно жертвуясь изъ своей стороны только возможную приватную помошь. Яко офиціальному лицу, нельзя ему вмѣшиватися въ того рода дѣла, стоячіе по за предѣлами круга дѣйствія его. — На томъ кончен дѣло дня, а при прашаніи упросилъ я соѣдѣ еще приволеніе министра на посѣщеніе его въ случаю потребы засыненія у него совѣта и помошь.

Наученый опитомъ въ Москвѣ, и во виду повыше обстоятельства, неупоминая ни-

чего г. М. Добрянскому, отыскаль я порученое мнѣ московскимъ помощникомъ моимъ лицемъ, а при передачи письма и представлению ся убѣдился я, что лице тое уже напередъ поинформованъ зостало о справѣ, товарищемъ московскимъ. Межи нами стала угода въ родѣ московской, и человѣкъ сей принялъ за можливой трудъ въ назначеное цѣли, и дѣствительно былъ дѣятельнымъ и весьма услужливымъ до конца.

По пріѣздѣ о. Наумовича и г. Площанского изъ Москви въ Петербургъ начались пріемы и угощанія, отъ которыхъ я нарочно оттягался, чтобы не статися явнымъ и небытъ здрадженіемъ съ моимъ назначеніемъ слѣдящими недругами за галицкими гостями. Въ одномъ большомъ товариществѣ, где о. Наумовичу окруженному численными лицами русскими, весело сплывало время и даже на гадку не прішло поговорити съ кимъ нибудь о помошь для нашего Заведенія, познакомилъ мене г. Площанский черезъ други лица съ предсѣдателемъ Общества Юго-Западныхъ желѣзныхъ дорогъ г. Иваномъ Алексѣевичемъ Вишнеградскимъ.

Я розкрывъ ему тогда безъ о. Наумовича занятого тогда своими дѣлами, причину и цѣль моего пребыванія въ Петербургѣ, и отъ сей то счастливой хвилѣ нашлись межи нами обоими нужніи переговоры, допровадивши до соглашенія ся на сумму займа 300.000 рублей за 3%, въ годъ изъ запасовыхъ фондовъ Общества Юго-западныхъ желѣзныхъ дорогъ.

Но самое главнѣйшое препятствіе, становилъ предметъ, которой во первыхъ бы было въ состоянію дати соотвѣтную гарантію убезпеченія квоты займа, а во вторыхъ способъ переведенія того по убезпеченію. Тутъ войшла снова на порядокъ точно та самая, дѣлу вредная исторія що и въ Москвѣ. На конецъ предложилъ я г. Вишнеградскому на планъ коммерческой сдѣлки на основаніи документовъ, который я имѣль

при собѣ, именно актовъ ц. к. суда тернопольскаго яко торговельного зд. 20/3 82. ч. 3986 и 17/7 83. ч. 8588, дотычающихся устройени и зарегистрированія філіи торговой въ Тернополи съ Подволочисками, обявляя что Заведеніе провадить фактично торговлю хлѣбомъ и продуктами хозяйственными съ 1/1 1882. имѣя въ повысшихъ городахъ на станціяхъ желѣздорожныхъ собственіи магазины. И А. Вишнеградскій заставновивши близше надъ моимъ предложеніемъ, согласился вполне на принятие этого съ залишнемъ, жадно мѣрою осуществляться недающаго убезпеченія займа на ипотекѣ базка нашаго, находячагося въ державѣ Австрійской.

Дальше замѣтилъ онъ, що при того рода сдѣлкѣ конечно нужно такожде разрѣшеніе министра финансовъ, до которого надо мнѣ усмотрѣти протекцію и выхлопотати авдіенцію для предложения ему той справы съ заявленіемъ, что нужніи переговоры съ предсѣдателемъ общества уже ведутся. — Узналь однакъ, що я уже знакомъ министру, урадовался дуже и поручилъ мнѣ спроводовати у него п. иглашеніе его (Вишнеградскаго) къ себѣ для блишшого обговоренія справы, що и сталося. — На томъ мѣстѣ долженъ я примѣтити, що понеже въ Совѣтѣ и Правленію Общества желѣздорожного, находятся люди розличнихъ народностей а межи ними и поляки неспріяючіи дѣлу русскихъ Галичанъ, И. А. Вишнеградскій яко предсѣдатель Общества, постарался напередъ у Совѣта и Правленію о полномочіе для себе до трактованія съ мною яко представителемъ одного изъ иностранніхъ банковъ, задля задержання справы въ тайнѣ пока непріпровадится къ совершенности для предложения ей яко таїкой Правленію и Совѣту до затвердженія.

(Дальше буде).

Підготовлючий курс до гімназії в Городенці. В цілі скрипіевія фреквенції в укр. прав. гімназії в Городенці отвірає ся при тамошній гімназії підготовлючий курс для тихъ, що не знають зовсімъ німецкої мови. Тревати не від цвітів до кінця червня. Ті, що укінчать сей курс, підуть по вакаціях до приготуваннямъ к іншимъ вакаціямъ в укр. прив. гімназії в Городенці. Способійши і старші ученики курсу лишуть ся ще через вакації на наукі і підуть по вакаціях до іншихъ гімназій.

Просить ся всіхъ съвящеників, учителів і всіхъ прихильників нашої гімназії в Городенці, що пояснили селянамъ значеніе сего курсу та заохотили їх післати на нього свої діти. Зголосувати ся можна що дні від 11. до 1. рано у директора укр. прив. гімназії в Городенці п. Антона Крушельницкого. (Зголосенія з іншихъ повітів письменно на адресу директора гімназії).

Наука на курсі заче ся в четвер по Великодніхъ святах, але зголосувати ся треба до кінця марта, щоби знати, кілько буде учеників. — Комітет. (1—5)

Парохія, львівської архідієц., на підгірі, 3.200 душ (камеральщина), 120 моргів рілі, ріка, поча, молочарня і т. д. в місци, зеління 4 км., до заміни за рівнорядну. Зголосенія слати під M. Ш. poste restante Креховичі к. Долині.

Товариство взаїмного кредиту „Дністер“

у Львові, ул. Руска ч. 20.

Телефон ч. 788.

засноване при Товаристві взаїмних обезпеченій „Дністер“ в р. 1895 на підставі закону о створиціяхъ з р. 1873.

Одівальництво членів обмежена до подвійної висоти уділу.

Цілесою Товариства є уділоване кредиту своїмъ членамъ рільникамъ обезпеченимъ в „Дністру“ від більше літ.

Проценти від вкладок 4%, без постручення податку рентового.

Вкладки приймає і виплачує Каса Дирекції Товариства в годинах урядових, від 8. до 2. год. в полуудн.

Кonto в Шадницї почтовий ч. 35.527.

Кonto жирове в банку австро-угор.

Вкладки щадничі К 3,468.296—

Уділи членські К 341.275—

Позички уділені К 3,916.577—

Канцелярії Товариства отворені перед полууднем.

Ол. Галичанка.

Вражія з дороги.

Море. З одеських спогадів. Пароплавом з Одеси до Ялти. В Ялті та її околиці. З Києва. На Тарасовій могилі. З Камянця Подільського. Тівовські каскади. Перший вечір в Венеції. Сан-Ремо, Італійський карнавал. По Рівері. Вражія з Монако. Карнавал в Ніцці.

Дістати можна в друкарні Ів. Ахельберга, Львів Ринок ч. 10.

Подвійний хосен!

Хто набуває в „Торговельно-промисловім Союзі“ ул. св. Антонія ч. 1. Вишнівани сорочки від 12—20 К.

краватки 2·50 К

ручники 8—К

Переписні листки Манастирського дуже гарні по 10 сині так само гуцульські вибробы. Килими по 16 К 1 метр. Машини до писання „Адлер“ руска 600 К і проче — той дав заробити свому і спричиняє більший процент на рідині школи. Замовленя л. і письменні:

„Торговельно-промисловий Союз“ у Львові ул. св. Антонія ч. 1. Гроши слати ул. Монацкого ч. 12.

Розклад їзди зелінниць у Львові.

Відїзд з Головного двірца до:

Приїзд на Головний дворець з:

рано	перед	по	вечер	в
пол.	пол.	ночи		ночи
3·40	8·22*	2·45*	7·00*	11·10
—	8·45	6·05	7·30	12·35*
—	—	5·46	—	—
6·15	10·40	2·18*	8·46	11·13
—	—	2·35	8·38*	—
6·00	9·15*	2·20*	—	10·48
—	9·37	—	2·50*	—
—	—	3·05	—	—
—	—	—	6·29	—
6·00	—	1·45	6·50	11·25
7·30	—	1·45	6·50	—
6·35	9·05	3·40	—	10·40
—	—	2·28	7·49	11·35*
6·06	7·22	—	—	6·00
8·20	—	—	—	Яворова, Янова
5·58	—	—	6·16	—
5·58	—	—	6·16	—
50	—	2·50	—	Стоянова

Відїзд з Підзамча до:

Приїзд на Підзамче з:

рано	перед	по	вечер	в
пол.	пол.	ночи		ночи
6·30	11·01	2·33	9·09	11·33
—	—	2·52	8·51*	—
6·12	—	—	6·30	—
6·12	—	1·30	6·30	10·40K
8·12	—	—	5·88	—